

LÄSFRÄMJANDE I DET DIGITALA

Hur kan bibliotek arbeta med läsfrämjande på webben? Vilka utmaningar finns?

Normkritik – hur då? Och sen då?

Läsfrämjande är en del av folkbibliotekens uppdrag står det skrivet i Bibliotekslagen. Den starkaste drivkraften, även om det har hamnat sekundärt under starka teknikutvecklingsperioder och när bibliotekariens informationskompetens stod i fokus under 90-talet och början av 2000-talet. Men hur hanterar biblioteken användarnas aktivitet på webben? Hur får vi fler att hitta läslusten via det digitala? När vi talar om att biblioteket ska arbeta med webben talar vi indirekt om en uppsökande verksamhet där biblioteket ska finnas där målgruppen är. Därför arbetar bibliotek mycket läsfrämjande i populära webbtjänster som Facebook, Twitter, Blogg och Instagram m.fl.

Den egna webben

Utvecklandet av webbplatser till det egna biblioteket där bibliotekarien kan arbeta läsfrämjande går trögt men det finns potential och möjligheter. I många fall är bibliotekswebben bunden vid den kommunala webben vars syfte är mer att informera och vägleda än att inspirera. Katalogen är inte integrerad, så därför blir det otidligt för den digitala besökaren. Dagens digitala besökare har större krav på bibliotekets webb eftersom de är mer aktiva tack vare dagens smarta telefoner och utökat bredband. Är besökaren inte nöjd går den snabbt vidare till t. ex. Google. Med nya webb lösningar som t. ex. Arena eller CSI-Library ser vi bra exempel på hur bibliotek arbetar med att lyfta fram bokhyllan på webben. Stockholms Stadsbibliotek lanserade sin nya webb förra året, en lösning med öppen källkod, där bokomslagen och bilder är i fokus. Även TioTretton arbetar med en virtuell bokhylla där du kan klicka vidare via omslag till böcker som liknar varandra. Allt detta med intentionen att inspirera till läsning.

De flesta svenska bibliotek använder Elib som plattform för utlån av e-böcker, dvs. att biblioteken länkar vidare till Elib och allt hamnar utanför bibliotekets egna kontroll eller påverkan. Besökaren hamnar på Elibs första sida som är topplistor från de största förlagen. Är det den litteraturen biblioteken vill låna ut eller har inte biblioteket ett bredare uppdrag än en bokhandel? Hur kan vi arbeta läsfrämjande i en sådan miljö? Stockholms Stadsbibliotek är ett föredöme med att ha lyckats integrera e-boken på sin webb.

I och med att de har gjort det kan de arbeta utifrån ett annat sätt med förankring till bibliotekets läsfrämjande uppdrag, med teman och lyfta fram äldre litteratur. Elib blir inte längre ett fönster för det digitala biblioteket utan biblioteket tar kontroll över sin egen samling.

Bloggarna

Vanligaste sättet att arbeta med läsfrämjande på webben för bibliotek är att starta en biblioteksblogg. Att starta en blogg är enkelt och bibliotekarien kan gå utanför de institutionella och kommunala gränssnitten för att skapa egen form och innehåll. Med rss-läsare kan bloggarnas läsare prenumerera på inlägg och i bloggen taggas inläggen med kategorier som fantasy, deckare, film osv. och kommer därmed från de genererade ämnesorden.

I det flesta biblioteksbloggarna skriver bibliotekarien inlägg med boktips och om egna personliga läsoplevelser. Vi lägger gärna till en fin omslagsbild på boken och länkar vidare till bibliotekets katalog så att läsaren ska kunna se om boken finns inne eller lägga en beställning på den.

Att vara personlig och skriva om sin personliga läsning kan bli ett dilemma i bibliotekets uppdrag med att arbeta med mångfald. I den intressanta magisteruppsatsen *Bloggarens val. En studie av lästips på bloggar* av Camilla Andersson och Agneta Holmgren jämför de privata bokbloggar med biblioteksbloggar. I uppsatsen kommer de bland annat fram till att den litteratur som lyfts fram på bloggar är skrivna på svenska eller engelska. Det finns alltså en brist på litteratur på ett andra originalspråk. Biblioteksbloggarna skrev oftare än de privata om inaktuell litteratur även om det aktuella ändå var mest förekommande. De privata bloggarna menade att de väljer att blogga om en aktuell titel för att få fler läsare och respons på sin blogg. Det som är en intressant slutsats i uppsatsen är att det är den personliga smaken som styr bloggandet, vilket känns igen i sammanhanget sociala medier, där vi uppmanas att vara personliga för att bli lyckosamma – men hur arbetar vi med mångfald och normkritik i dessa sammanhang, när det personliga är viktigt? Är det möjligt att se utanför sin egna referensram då?

Biblioteksbloggen

Nyheter, information och praktiska tips för biblioteken.
För innehållet svarar Informations- och länecentralerna, ILS
i Malmö, Stockholm och Umeå, samt Internationella Bibliotek

**KORTEDALA OCH GAMLESTADENS
BIBLIOTEKSBLGG****Folkhögskolebibliotekens
blogg**

Bibliotekariér i folkbildning

DAGBOKSBLGGEN

Svenska bloggar

Vilka är vi?

Blekinge, Kalmar och Kronobergs län

Inlägg via RSS | Kommentars RSS

Sök

Bibliotek Nacka Forum
Mötesplats mitt i världen**De nio**

BIBLIO Region Halla

Emmaboda biblioteksblogg

BOKFESTIVALEN | BÖCKER | FILM | MUSIK | & A

KULT I KUMLA

- DIN BOKTIPSBLGG -

Hem

Biblioteksbloggar ihopklipp av Anna Hallberg

Samtala om läsoplevelsen på webben

I november 2012 uppdaterade Bokcirklar.se sin webb med nytt enkelt gränssnitt och sen en tid tillbaka drivs sajten av de svenska länsbiblioteken vilket betyder att det är bibliotekens webbtjänst. Unikt! En webbplats utan kommersiella intentioner – hur ofta hittar vi en sådan på internet?

Nina Frid, som startade sajten 2007, har skrivit en måste-bok om läsfrämjande: *Slutet på boken är bara början – om läsarsamtal, bokcirklar och bibliotek*. I arbetet med bokcirklar (oavsett om den är virtuell eller inte) leder du som bibliotekarie ett samtal om en bok, men låter ändå läsaren tycka och tänka, alltså ingen uppfordrande och bestämmande roll. Bokcirklar.se skiljer sig på det sättet från bloggar där kommunikationen är mer från ett håll än från båda. Sällan blir det dialog och diskussion på en biblioteksblogg.

Nina Frid skriver om sajten så här i sin bok: "Bokcirklar.se är en mötesplats för läsare och läsandets praktik visas upp i all sin mångfald. Bokcirklar.se är inte en plats där bra och dåliga böcker tävlar mot varandra. Det enda som kan vara bra och dåligt är läsoplevelsen, men till och med dåliga läsoplevelser kan leda till bra lässamtal."

Utmaningar i det digitala

I utvecklandet av den egna webben som en virtuell bokhylla krävs det kompetens som jag upplever ofta saknas på det egna biblioteket då de nya webbarna ofta är byggda med öppen källkod. Ju mer programmeringskunskap, desto mer makt har biblioteken över sin egen webb. I detta fall har de större biblioteken kommit längre samt de bibliotek som har gått ihop i ett samarbete med närliggande bibliotek eller region.

Husfrid OFFENTLIG BOKCIRKEL aktiv för 14 sekunder sedan | 3 läsvenner

"Serie? Roman? Självbiografi? Skit i etiketterna; det här är helt enkelt en förbannat bra bok." Så skrev Björn Waller på Dagens Bok. Jag instämmer! Många litterära referenser, häng med och utforska Bechdels bok.

GÅ MED I BOKCIRKEL

Exempel på en bokcirkel på webben hämtad från bokcirklar.se

Hur många bibliotekarier får lästid när de bloggar om böcker? För att kunna visa mångfald och arbeta gentemot olika målgrupper bör lästid i samband med läsfrämjande på webben prioriteras, annars finns det en risk för likriktning i den litteratur som det boktipsas om. Bibliotek måste ta litteraturen på allvar.

Detta är inte något unikt med webben, men inte desto mindre viktigt. Bibliotekariens läsning sker gärna på fritiden med privat läsning utan koppling till jobpets uppdrag – vad innebär det egentligen?

Balansen mellan det personliga och professionella är inget unikt i en digital arbetsmiljö men kanske svårare att sätta gränser emellan. Ifrågasätt vad det personliga innebär och hur det professionella kan bli personligt!

Och sen då?

Den kanske största utmaningen av alla med att arbeta på webben är att vara lyhörd för tekniktrender och fråga sig hur biblioteket ska agera i ett nytt digitalt beteende. Frågetjänsten Bibblan Svarar använder Twitter för att marknadsföra sin tjänst, men arbetar även uppsökande efter frågor. Till exempel kan du på Twitter söka upp personer som letar efter böcker och som ibland hojtar efter boktips. Här kan bibliotekarien delta i flödet och visa att hos oss kan du få det du söker.

Pod eller podcast är inget egentligen, men just nu märks en trend av litteraturpodcast. Bokbloggen Bokhora har nyligen börjat spela in pod, där skribenterna samtalar om sin läsning och författarna Liv Strömquist och Caroline Ringskog Ferrada Noli har nyligen startat en pod som heter "En varg söker sin pod" där de i första avsnittet samtalar om författaren Stig Larsson. Jag har inte sett något liknande än från något bibliotek – men varför kan inte bibliotekarier också göra pod? Experimentera!

2013 är digidelkampanjen slut men jag tror inte att uppgiften att göra fler människor digitalt delaktiga försvinner hos biblioteken för det. Istället måste projekt som gjorts i kampanjen integreras i den vanliga verksamheten, och skulle inte bibliotek kunna integrera digidel i ett läsfrämjande perspektiv? Bibliotekarier kanske hjälper till med att starta upp virtuella bokcirklar, eller visar hur man startar en litteraturblogg eller hur man spelar in en pod?

Andrea Hofmann

Bibliotek måste ta litteraturen på allvar. Detta är inte något unikt med webben, men inte desto mindre viktigt.

Lästips!

Nina Frid – *Slutet på boken är bara början – om lässamtal, bokcirklar och bibliotek*

Camilla Andersson och Agneta Holmgren – *Bloggarens val. En studie av lästips på bloggar.*

Olof Sundin – *Att hantera kunskap och information i den digitala samtiden (ur Läsarnas marknad, marknadens läsare - en forskningsantologi)*